

PROKURATUUR

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn
info@justdigi.ee

Teie: 17.04.2026 nr 8-1/3058-1

Meie: 29.05.2026 nr RP-1-6/26/3952

Prokuratuuri arvamus karistusseadustiku muutmise seaduse väljatöötamiskavatsusele (juriidilise isiku karistusõiguslik vastutus)

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Prokuratuur tänab võimaluse eest anda arvamus karistusseadustiku muutmise seaduse väljatöötamiskavatsusele seoses juriidilise isiku karistusõigusliku vastutusega.

Prokuratuur nõustub suuresti väljatöötamiskavatsuses tooduga. Kaardistatud probleemid ja hetkeseis juriidiliste isikute kriminaalmenetlusliku vastutuse ja selle vältimise võimaluste osas on väljatöötamiskavatsuses õigesti kirjeldatud.

Väljatöötamiskavatsuses viidatud juriidilise isiku vastutuse ülemineku võimatuse probleem, millega oli võimalik vältida isiku karistamist või muuta karistus ebatõhusaks, on prokuratuuri hinnangul tänaseks suuresti lahendatud. 01.02.2023 jõustusid äriregistri seaduse (ÄRS) ja tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) muudatused, mis ei võimalda registrist kustutada juriidilist isikut, kelle suhtes toimub menetlus. ÄRS § 60 lg 2 p 2 kohaselt võib juriidilise isiku registrist kustutada, kui juriidiline isik ei osale menetlusosalisena üheski käimasolevas kohtumenetluses, kriminaalmenetluses ega täitemenetluses. TsÜS § 45 lg 1¹ kohaselt ei kustutata eraõiguslikku juriidilist isikut registrist, kui viimane osaleb mõnes käimasolevas kohtumenetluses, kriminaalmenetluses kahtlustatavana, süüdistatavana, kolmanda isikuna või tsiviilkostjana, samuti väärteomenetluses menetlusaluse isikuna või täitemenetluses või vahekohtumenetluses ja registrist kustutamine takistaks seda menetlust. Seega ei võimalda seadus kirjeldatud viisil vältida karistusõiguslikku vastutust KrMS § 199 lg 1 p 4 alusel.

Siiski nõustub prokuratuur, et juriidilisele isikule mõistetava karistuse rakendamise ja mõjususega on probleem. On oluline, et juriidilist isikut oleks võimalik kuriteo toimepanemise eest tõhusalt karistada ka juhul, mil teo toime pannud isik on juba ühinenud teise juriidilise isikuga, jagunenud mitmeks juriidiliseks isikuks või kui juriidilise isiku majanduslik identiteet on üle kantud teise juriidilise isikusse. Siinkohal tõusetub prokuratuuril aga küsimus vastutuse ülekandumise põhiseaduspärasuse osas. Samas on tegemist poliitilise ja õigusloomelise otsusega, mis on seadusandja otsustada.

Juriidilise isiku vastutuse laiendamisel tema õigusjärglastele, tuleb kehtestada kriminaalmenetluse seadustikus alused tema varaliseks mõjutamiseks, st vara arestimiseks või konfiskeerimiseks. Kehtivas kriminaalmenetluse seadustikus on kriminaalmenetluse subjektiks kahtlustatav, tsiviilkostja või kolmas isik, kellele on võimalik varaline nõue esitada. Juriidilise

RIIGIPROKURATUUR

Wismari 7 / 15188 TALLINN / 694 4400 / info@prokuratuur.ee / www.prokuratuur.ee
Registrikood 70000906

isiku õigusjärglase karistamise kõrval peab olema võimalus nende vara arvelt tagada ja rahuldada kannatanu või konfiskeerimise nõue.

Prokuratuur on seisukohal, et väljatöötamiskavatsuses toodud viisil vastutuse sätestamisel võivad tulevikus kaasneda menetluslikud raskused asjaomaste isikute menetlusele allutamisel. Nii on võimalik menetluse tõhusa läbiviimise takistamiseks vormistada äriühingu juhatuse liikmeks mitteresident, kellega ei ole võimalik KrMS-s sätestatud viisidel ühendust saada. Kui juriidilise isiku juhatuse ei ole kriminaalmenetlusest teadlik, ei saa teda kohtu alla anda, mis omakorda takistab kriminaalasja menetlemist. Seetõttu leiab prokuratuur, et koos käsitletava teemaga tuleks hinnata ka KrMS-s vastavate sätete muutmise vajalikkust, sealhulgas kuidas viia kriminaalmenetlust läbi juhul, mil juhatuse liikmega kontakti ei saa.

Viimaks märgib prokuratuur, et juriidilise isiku ülemineku aluseks võiks võtta majandusliku identiteedi kriteeriumi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Taavi Pern
juhtiv riigiprokurör
riigi peaprokuröri ülesannetes

Aleksandra Jürgenson
Aleksandra.Jyrgenson@prokuratuur.ee